

Studiul epistolei către Evrei – W.J. Ouweneel

Studiul nr. 11: Isus, Conducătorul pe drumul prin pustiu (Evrei 10.35-13.7)

Introducere

A. Persoana mai bună (Evrei 1.1-7.28)

B. Sistemul mai bun (Evrei 8.1-10.18)

C. Conduita de viață cea mai bună (Evrei 10.19-13.25)

1. Isus ne introduce în Locul Preasfânt (Evrei 10.19-34)
2. Isus, Conducătorul pe drumul prin pustiu (Evrei 10.35-12.11)
 - 2.1 Viața prin credință (Evrei 10.35-11.2)
 - 2.2 Principiile credinței (Evrei 11.3-7)
 - 2.3 Răbdarea credinței (Evrei 11.8-22)
 - 2.4 Energia credinței (Evrei 11.23-38)
 - 2.5 Alergarea credinței (Evrei 11.39-12.3)
 - 2.6 Încercarea credinței (Evrei 12.4-11)

Intercalare: Sângele care vorbește despre lucruri mai bune (Evrei 12.12-13.7)

1. Urmărirea sfințirii (Evrei 12.12-17)
2. Intrarea în lucrurile mai bune (Evrei 12.18-29)
3. O umblare curată (Evrei 13.1-7)

Intercalare: Sângele care vorbește despre lucruri mai bune (Evrei 12.12-13.7)

1. Urmărirea sfințirii (Evrei 12.12-17)

Evrei 12.12-17: 12. De aceea, ridicați mâinile obosite și genunchii slăbiți ^a **13.** și faceți cărări drepte pentru picioarele voastre ^b, încât ceea ce este șchiop să nu se abată, ci mai degrabă să fie vindecat. **14.** Urmăriți pacea cu toți și sfințenia ^c, fără de care nimeni nu-L va vedea pe Domnul, **15.** veghind, ca să nu ducă vreunul lipsă de harul lui Dumnezeu, ca nu cumva vreo rădăcină de amărăciune ^d, încolțind, să vă tulbure și mulți să fie întinați de ea; **16.** ca să nu fie vreun curvar sau vreun lumesc, ca Esau, care, pentru o singură mâncare, și-a vândut dreptul de întâi-născut ^e; **17.** pentru că știți că și după aceea, dorind să moștenească binecuvântarea, a fost respins (pentru că nu a găsit loc pentru pocăință), deși o ¹ căuta stăruitor ^f, cu lacrimi.

Remarci

¹. adică „binecuvântarea”; compară cu Geneza 37.34-38. Alții traduc referindu-se la pocăință (fie că este vorba de Esau sau de Isaac).

^a. Isaia 35.3

^{b.} Proverbe 4.26 LXX

^{c.} Psalmul 34.15; Romani 12.18

^{d.} Deuteronomul 29.17 LXX (Deuteronomul 29.18)

^{e.} Geneza 25.33,34

^{f.} Geneza 27.30-40

Comentariu

După învățăturile date anterior urmează acum iarăși o intercalare cu îndemnuri practice. Cu privire la viața de credință practică și starea concretă între evrei, scriitorul trage aici concluziile din învățăturile date de el. În acest prim pasaj scurt găsim șapte îndemnuri referitoare la diferite păcate:

Obosite: mâinile obosite și genunchii slăbănogiți (în sens spiritual) ca urmare a descurajării prin neazuri, cărări strâmbe, pe care au mers picioarele lor, abătute prin împotrivire de la drumul drept al Domnului; să mergi pe un drum de credință bun era așa ca și cum cel infirm ar deveni iarăși sănătos și drumul ar fi iarăși drept;

Lipsa de pace: lipsa de unitate cu alții, în mod deosebit cu credincioșii; să păzești pacea nu este simplu, trebuie s-o urmărești, să năzuiești după ea;

Lipsa de sfințenie: amestecul cu răul, să nu fi (deplin) închinat lui Dumnezeu; cine stăruie în această stare va fi în cele din urmă un răzvrătit și nu va vedea pe Domnul, deci se va pierde; abaterea de la harul lui Dumnezeu, prin care ia naștere amărăciune și neliniște între credincioși și mulți devin întinați;

Curvia: aici în adevăratul sens al cuvântului (compară cu Evrei 13.4), dar înțeleasă spiritual: o legătură păcătoasă cu lumea vrăjmașă față de Dumnezeu;

Asemănarea cu lumea: adică să privești lucrurile divine ca ceva obișnuit, de toate zilele, să le desconsideri, așa cum Esau a desconsiderat dreptul lui de întâi născut.

Cine merge totuși pe acest drum a păcatului, va descoperi odată, ca Esau, că nu mai este „loc pentru pocăință”, numai dacă gândul acesta este interpretat așa că omul nu va mai putea schimba gândurile sale sau că Dumnezeu nu-și poate schimba gândurile Sale față de cel răzvrătit. În ambele cazuri cel răzvrătit – ceea ce el va constata spre disperarea lui – va ajunge într-o pierzare definitivă, de neschimbat.

Credinciosul este atenționat aici:

- să ia seama la el însuși (versetele 12,13,14),

- să ia seama la alții (versetele 13b, 15,16).

Cine își întărește mâinile și picioarele, își face cărarea dreaptă, urmărește împreună cu toți pacea și sfințenia, va vedea odată pe Domnul lepădat și glorificat; aceasta poate avea loc numai prin lepădarea a toate care îl împiedică (de aceea nici o curvie spirituală, nici o curvie și nici o păcătoșenie). Pentru aceasta este nevoie de harul lui Dumnezeu (versetul 15), atât pentru relația cu Domnul cât și pentru relația cu alții.

Evreii aparțineau „Adunării celor întâi născuți” (versetul 23) și de aceea aveau un minunat „drept de întâi născut”. Ei aveau dreptul la „moștenirea veșnică” (Evrei 9.15). Având în vedere o astfel de moștenire, cum să fie ei indiferenți ca Esau? Odată vor regreta; în ciuda tuturor lacrimilor!

Versetul 12: scriitorul a dat cititorilor lui învățături despre calea credinței, despre marii eroi ai credinței, despre marele model al Domnului Isus Însuși, despre încercările de care credincioșii ar putea avea parte pe cale și despre caracterul disciplinării, pe care astfel de încercări ar putea să-l aibă. Credincioșii trebuie să vadă în acestea mâna iubitoare a lui Dumnezeu și prin disciplinare să fie probați spiritual. Toate aceste învățături trebuie aplicate acum în practică de către cititori. Cuvântul de legătură „de aceea” arată clar aceasta: de aceea, deoarece disciplinarea este spre folosul nostru, deoarece prin ea noi devenim părtași sfințeniei lui Dumnezeu, și prin încercare primim roada dătătoare de pace a dreptății, de aceea trebuie să vă ridicați mâinile obosite și genunchii slăbănogiți. Aceste îndemnuri se referă la Isaia 35.3: „Întăriți mâinile slăbite și îndreptați genunchii care se clatină!” De aceea îndemnul nu era nou, însă era foarte actual pentru evrei.

Ridicați: verbul acesta se potrivește foarte bine pentru mâinile care atârnă adormite pe lângă corp și care trebuiau ridicate din nou cu putere. Se potrivește mai puțin pentru genunchi, dar se poate traduce și cu „a întinde, a îndrepta”. Verbul poate avea și înțelesul mai general de „a restabili, a întări”.

Versetul 13: prima parte a acestui verset este și o citare, și anume din Proverbe 4.26 (după LXX). O cărare este dreaptă nu numai pentru că ea nu are curbe, ci are și sensul de „plan”. Evreii trebuiau să urmărească să aibă traseul drept (gândește la imaginea pistei de alergare din versetul 1), atât individual cât și pentru cei credincioși împreună cu el. Aceasta înseamnă că dacă mai mulți credincioși spirituali ar lua seama la drumul lor drept, prin aceasta ar ajuta și pe frații lor mai slabi să nu se abată de la calea dreaptă. Ultimii au devenit infirmi prin genunchii lor adormiți și erau în pericol să primească genunchi slăbănogiți, din care cauză nicidecum nu mai puteau înainta. Dacă frații mai tari se ostensesc să meargă pe drumul cel drept, să scoată mâinile din buzunare, să-și întindă genunchii, probabil prin acest exemplu bun și cei infirmi vor deveni sănătoși în Adunare. Se poate spune și așa: dacă frații mai tari au făcut drumul credinței plan pentru ei și pentru alții, atunci frații care au devenit deja infirmi nu vor fi în pericol să se împiedice și să cadă printr-o piatră sau o denivelare, care ar face mădularele slabe să greșească pasul. Cei infirmi sunt credincioșii care se îndoiesc, care cad în ispita de a se întoarce înapoi în iudaism. Wuest se referă la faptul că în LXX în 1 Împărați 18.21 se găsește un cuvânt înrudit cu cuvântul „infirm”, care tradus din ebraică înseamnă: „Până când veți șchiopăta în ambele părți”

Așa cum Israel era dus înapoi și înapoi între slujirea lui Baal și slujirea Domnului, la fel erau unii creștini evrei duși înapoi și înapoi între iudaism și creștinism.

Versetul 14: urmăriți pacea: în mod ciudat în LXX în Proverbe 4.27 urmează un verset, care spune: „Dumnezeu îți va netezi cărările și va conduce căile tale în pace”; versetul acesta lipsește în textul nostru ebraic. Prima parte a acestei fraze se referă la versetul 26, dar partea a doua vorbește despre calea păcii, și se pare că scriitorul nostru a avut înaintea ochilor săi aceste cuvinte. Împrejurările grele, în care se aflau evreii, punerea față în față a fraților mai slabi și a celor mai tari putea ușor să dea naștere la lipsă de unitate și să facă ca cei mai tari să se depărteze de frații mai slabi. În loc de aceasta ei trebuiau să facă tot posibilul („urmărească” – ca la vânatoare), să păstreze pacea cu acești frați și astfel să încerce să-i recâștige și să-i păzească de alunecare. „Caută pacea și urmărește-o” (Psalmul 34.14b), și anume împreună cu toți, ceea ce desigur aici nu înseamnă toți oamenii (compară cu Romani 12.18), ci împreună cu toți credincioșii.

Pace

Evrei 7.2 Împărat al păcii
Evrei 11.31 a primit iscoadele cu pace
Evrei 12.14 urmăriți pacea cu toți
Evrei 13.20 iar Dumnezeu al păcii ...
Evrei 12.11 rodul dător de pace al dreptății

Sfințirea: nu „sfințenia” ca în versetul 10, unde este vorba de natura lui Dumnezeu Însuși, ci „sfințirea”, devotamentul în lucrarea pentru Dumnezeu (vezi comentariul la Evrei 2.11; 10.10,14). Prin urmare versetul acesta ne solicită pe de o parte să urmărim pacea cu toți credincioșii, și pe de altă parte sfințirea, să urmărim devotamentul practic față de Dumnezeu. Această sfințire spre Dumnezeu înseamnă în realizarea practică despărțire de tot ce stă în contradicție cu ea. Cine se abate principial de la drumul acesta, prin aceasta arată clar că nu este un credincios adevărat și de aceea niciodată nu va vedea pe Domnul. Cine se dăruie Domnului ca preot, ca închinător, ca slujitor, el se dedică unui Domn care aici pe pământ a fost lepădat. De aceea devotamentul nu trebuie combinat cu o chestiune comună cu lumea, care l-a lepădat; cine se desparte moral de lumea aceasta și se dedică Domnului, acela va avea voie să-L vadă cândva în glorie pe Domnul care a fost lepădat.

Versetul 15: cine trăiește având felul de gândire din versetul 14 și prin urmare în devotament față de Domnul urmărește pacea și sfințirea, este și într-o poziție ca într-un fel spiritual corect să ia seama la frații lui. „A lua seama” este un verb din care în altă parte derivă cuvântul „supraveghetor”, în timp ce în 1 Petru 5.2 este tradus cu „supraveghind”. Aceasta se referă la anumiți frați conducători din adunare, însă în versetul nostru se spune oricărui frate spiritual și

oricărei surori spirituale. Dumnezeu nu cere ca numai credincioșii spirituali să ajungă la capătul pistei de alergare, ci și ca ei pe traseu să ia seama ca cei mai slabi să nu rămână în urmă. Dumnezeu vrea ca în final toți să ajungă sigur la țel.

Să nu ducă lipsă: În Evrei 4.1 tradus cu „să rămână în urmă” și în Evrei 11.34 cu „slăbiciune”. Verbul vine de la un cuvânt care înseamnă „care mai târziu” sau „în cele din urmă”, de aici vine înțelesul „a cădea înapoi” în alergare, „a rămâne în urmă” și de aceea în cele din urmă nicidecum să nu mai ajungă la țel. Prin aceasta cuvântul constituie un contrast la „urmărirea” din versetul 14. Se mai poate traduce și astfel: „... pentru ca cineva să nu cadă înapoi cu privire la harul lui Dumnezeu”. Înțelesul este același ca în Evrei 4.1, însă acolo atenționarea era adresată direct celor care căzuseră, în timp ce aici sunt îndemnați frații mai tari să ia seama la cei care au rămas în urmă. Ei erau împreună răspunzători pentru tovarășii lor de credință și trebuiau să ia bine seama la unii dintre ei, care din cauza împotrivirii erau în pericol să cadă înapoi în iudaism.

Rădăcină de amărăciune: aceasta este o referire clară la Deuteronomul 29.18b: „Ca nu cumva să fie între voi o rădăcină care să aducă otravă și pelin ca rod.” Versetul acesta arată clar, că prin această „rădăcină” aici trebuie să fie vorba de o persoană. În acest context se referă la o persoană din mijlocul credincioșilor evrei, care nu era cu adevărat convertită și în „căderea ei înapoi” putea să tragă și pe alții cu ea. „Rădăcina” putea să „crească” și să dea naștere la roade otrăvitoare, care produceau neliniște mare și întinau pe mulți, adică putea să-i tragă în practici rele (compară cu aluatul din Galateni 5.9). „Întinarea” stă aici în contrast cu „sfințirea” din versetul 14: sfințirea este dăruire față de Dumnezeu, adică să fi făcut potrivit ca să te apropii de Dumnezeu în Locul Preasfânt; întinarea face imposibilă apropierea de Dumnezeu. „Un singur păcătos strică mult bine” (Eclesiastul 9.18b). „Rădăcina” din Deuteronomul 29 este un evreu care ademenește pe poporul lui Dumnezeu la idolatrie; în versetul nostru este un evreu care ademenește poporul lui Dumnezeu la iudaism – conform cu Galateni 4.3,8-10 principial nu deosebit unul de altul. În 1 Tesaloniceni 1.9 slujirea „Dumnezeului celui viu” este opusul slujirii idoloilor; în Evrei 3.12 aceasta stă în opoziție cu iudaismul.

Versetul 16: curvar: comentatorii au păreri diferite, dacă aici cuvântul acesta trebuie înțeles textual sau simbolic, și dacă numai „lumesc” trebuie aplicat la Esau, sau și „curvar”. În orice caz este adevărat că evreii erau în pericol să cadă în curvie, așa cum se vede din Evrei 13.4. La fel de bine este adevărat că Esau în tradiția iudaică era un slujitor la idoli și un curvar; aceasta din urmă pe baza Geneza 26.35 (căsnicia lui cu femeia canaanită slujitoare la idoli). Curvia și închinarea la idoli sunt numite deseori laolaltă (de exemplu Faptele apostolilor 15.20; 1 Corinteni 6.9; compară 1 Corinteni 6.18 cu 1 Corinteni 10.14). Este astfel de imaginat că scriitorul aici, prin citarea „rădăcinii” care dă otravă, să se fi gândit și la curvie; ademenirea la slujirea idolatră a zeiței fertilității a Canaanului însemna întotdeauna și ademenirea la curvie (vezi între altele Numeri 25). Însă cu privire la „întinarea” din versetul 15 este evident ca să ne gândim aici și la un înțeles spiritual al „curviei”. În acest caz înseamnă o legătură necurată cu lumea rea: „Nu știți că prietenia lumii este vrăjmășie față de Dumnezeu?” (Iacov 4.4); gândește-te și la curvia cea mare din Apocalipsa 17, caracterul opus al miresei curate, compară și cu 2 Corinteni 11.2,3. „Rădăcina de amărăciune” ar putea trage mulți după sine, să-i atragă de la Dumnezeu și să-i

ademenească spre lume. În pasajul tocmai citat din Galteni 4 atât iudaismul cât și idolatria sunt numite „elemente” lumești. Căderea de la Dumnezeu și întoarcerea înapoi în iudaism înseamnă „să curvești” față de Dumnezeu. Și Vechiul Testament cunoaște înțelesul acesta simbolic al curviei (Numeri 14.33).

Lumesc (nedumnezeiesc): în original cuvântul acesta înseamnă „accesibil pentru fiecare”, și de aceea „obișnuit, ne sfânt, profan”; nu atât de mult în sens ritual ca „necurat, ne sfânt” din Evrei 10.29, ci mai mult în sens moral: nedumnezeiesc, lumesc, un disprețuitor al lucrurilor divine. Unul care a renunțat la creștinism ca să se întoarcă înapoi la iudaism a disprețuit adevărul divin, sfânt. Sub presiunea necazurilor de scurtă durată sau prin ademenirea plăcerilor carnale un evreu putea să abandoneze ușor privilegiile cele mai mari, pe care le-a găsit în creștinism. Un exemplu remarcabil în privința aceasta este Esau, care pentru o mâncare de linte, o plăcere carnală de scurtă durată, a vândut lui Iacov dreptul lui de întâi născut (Geneza 25.33,34). Dreptul de întâi născut conținea nu numai moștenirea lucrurilor pământești, ci conținea și ca după moartea lui Isaac să devină purtătorul făgăduințelor date tovarășilor de legământ ai lui Dumnezeu. Însă Esau nu a avut nici o prețuire pentru lucrurile divine; el s-a dovedit a fi un om lumesc. De fapt Esau ar fi trebuit să știe mai demult că dreptul de întâi născut a fost rânduit de Dumnezeu pentru Iacov, dar cu toate acestea el s-a comportat așa ca și cum el ar poseda încă acest drept. Dar când împrejurările s-au oferit, el a vândut această presupusă posesiune pentru satisfacerea dorinței sale fizice (și în privința aceasta Esau se află pe o linie cu un curvar). La fel era și cu evreii. Credincioșii adevărați dintre ei aparțineau „adunării celor întâi născuți” (versetul 23), posedau dreptul de întâi născut și ca și Iacov vor primi moștenirea (compară cu Evrei 9.15). Însă cei lumești dintre ei ca Esau aveau pretenția că posedă dreptul de întâi născut, însă ei vor cădea din coș, dacă vor ceda prin ademenirile adultere ale lumii. Ei vor „vinde” ceea ce simulau că posedă, dar pe care în realitate nu-l aveau.

Versetul 17: scriitorul amintește evreilor („voi știți”) cum s-au derulat lucrurile cu Esau. Acest verset însă nu este ușor de explicat, deoarece cuvintele grecești pentru „binecuvântare”, „pocăință” și „pe ea” sunt toate trei de genul feminin, la care cuvântul „pe ea” se poate referi atât la „binecuvântare” cât și la „pocăință”. Ambele traduceri sunt posibile, chiar și în ceea ce privește înțelesul. Esau și-a vândut în chip ușuratic lui Iacov dreptul lui de întâi născut, dar mai târziu, când tatăl lui a rostit binecuvântarea (Geneza 27.3,4), voia totuși cu plăcere s-o moștenească. Dar ea era pierdută, pusă la o parte (probabil și prin înșelăciunea Rebecăi și a lui Iacov, dar nu acesta este subiectul aici și de aceea nici nu este amintit). Esau nu a primit parte la marea binecuvântare și de asemenea nu a avut „loc” (adică, ocazia) pentru „pocăință”, aceasta înseamnă schimbarea gândirii (metanoia, în alte locuri și cu înțelesul mai adânc de convertire), care putea face greșeala înfăptuită cândva să fie ca și cum nu ar fi fost făcută. El nu mai putea schimba nimic din situație, oricât de multe lacrimi a vărsat Esau, și într-adevăr Esau a încercat cu lacrimi să obțină binecuvântarea (Geneza 27.34,38), dar era în zadar. De aceea „pe ea = o” se poate referi la „binecuvântare”. Unii au replicat că ar fi destul de greu să aplici „pe ea” la binecuvântare trecând peste „pocăință” și să traduci „pe ea” care de fapt se referă la „pocăință”. În acest caz s-ar putea interpreta așa, că Esau a căutat „pocăință” pentru sine însuși, adică a căutat la sine însuși o schimbare a gândurilor, care ar fi putut îndrepta situația nefericită care a

luat naștere, dar el nu s-a putut face capabil pe sine însuși să se pocăiască în sensul că a regretat felul în care a procedat, deoarece el era greșit (Wuest). Se poate gândi și la „pocăință” la Isaac. Esau a căutat cu lacrimi o schimbare a simțămintelor tatălui său, pentru ca el totuși să-l binecuvânteze (Spicq). Însă înțelesul general este în orice caz clar: Esau a renunțat cu ușurătate la binecuvântare, însă mai târziu a vrut totuși s-o moștenească, dar s-a constatat că chestiunea nu mai putea fi schimbată; oricât de multe lacrimi a vărsat el. La fel se va întâmpla odată cu evreii răzvrățiți: cândva vor recunoaște la ce binecuvântări au renunțat ei și cu lacrimi vor încerca să îndrepte totul, însă atunci va fi prea târziu pentru ei.